SL

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

**MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE**

**z dne 22. decembra 2008**

**na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance**

**o predlogu uredbe o merilih in pogojih za dajanje posojil po 81.a členu Zakona o javnih financah**

**(CON/2008/92)**

**Uvod in pravna podlaga**

Evropska centralna banka (ECB) je dne 16. decembra 2008 prejela zahtevo slovenskega Ministrstva za finance (v nadaljevanju: Ministrstvo) za mnenje o predlogu uredbe o merilih in pogojih za dajanje posojil po 81.a členu Zakona o javnih financah (v nadaljevanju: predlog uredbe). Slovenska vlada je predlog uredbe sprejela dne 18. decembra 2008.

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz člena 105(4) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in iz šeste alinee člena 2(1) Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov[1], saj je predlog uredbe povezan s pravili, ki se nanašajo na finančne institucije, kolikor pomembno vplivajo na stabilnost finančnih institucij in trgov. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

## 1. Namen predloga uredbe

1.1 Pravna podlaga za sprejetje predloga uredbe je Zakon o javnih financah (v nadaljevanju: Zakon)[2], v katerem so določene štiri kategorije ukrepov za omejitev učinkov svetovne finančne krize v Sloveniji in ohranitev stabilnosti domačega finančnega sistema. Enega teh ukrepov predstavljajo državna posojila za kreditne institucije in druge finančne družbe. V skladu s prvim odstavkom 88.a člena Zakona bo merila in pogoje ter višino provizije za izvedbo zgoraj omenjenih ukrepov sprejela vlada z uredbami za vsak posamezni ukrep posebej.

1.2 Do državnega posojila so upravičene solventne kreditne institucije, ki imajo veljavno dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev in sedež v Sloveniji. Državna posojila se lahko odobrijo tistim kreditnim institucijam, ki izpolnjujejo zahteve po minimalnem kapitalu po Zakonu

1 UL L 189, 3.7.1998, str. 42.

2 Uradni list RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002, 110/2002, 127/2006, 14/2007 in 109/2008.

o bančništvu[3], vendar pa, zaradi učinkov svetovne finančne krize, niti z državnim poroštvom ne morejo pridobiti sredstev na finančnem ali medbančnem trgu, s katerimi bi financirale svoje obveznosti in stroške poslovanja.

1.3 Kreditne institucije morajo sredstva, pridobljena z državnim posojilom, uporabiti za spodbujanje gospodarske aktivnosti ter za zagotovitev ustrezne kreditne podpore gospodarstvu in prebivalstvu. Za oceno, ali kreditna institucija izpolnjuje predpisane pogoje za pridobitev državnega posojila, je pooblaščena SID – Slovenska izvozna in razvojna banka (v nadaljevanju: SID banka). V primeru pozitivne ocene SID banka predlaga Ministrstvu, da predlaga vladi, da s sklepom odloči o odobritvi posojila. Banka Slovenije bo kot pristojni nadzorni organ podala oceno o potrebnosti in primernosti posojila kreditni instituciji, vlada pa jo bo seznanila z vsakim sprejetim sklepom o odobritvi posojila.

1.4 S sklepom o odobritvi posojila se določijo pogoji posojilne pogodbe in druge zaveze, ki jih prevzame prejemnica posojila, npr. omejitve glede prejemkov in drugih bonitet vodilnih oseb v družbi, vključno z opcijami na delnice družbe, ter omejitve v zvezi z izplačilom dividend in drugimi pravicami delničarjev. Posojila imajo lahko ročnost od enega do največ pet let, ne smejo pa presegati ročnosti virov, ki jih v času dajanja posojila Republika Slovenija pridobiva z izdajo dolžniških vrednostnih papirjev na finančnem trgu ali z najemanjem posojil. Letna obrestna mera posojila je seštevek stroška zadolžitev s poroštvom Republike Slovenije iz naslova izdaje dolžniških vrednostnih papirjev ali iz naslova najetega posojila primerljive ročnosti in marže za kreditno tveganje, ki temelji na dolgoročni bonitetni oceni kreditne institucije s strani mednarodno priznanih bonitetnih agencij.

1.5 Predlog uredbe je začasen ukrep in bo veljal le do 31. decembra 2010.

## 2. Splošne pripombe

2.1 Ministrstvo je zaprosilo ECB za mnenje o predlogu uredbe dne 16. decembra 2008 in prosilo za prioritetno obravnavo zahteve za posvetovanje, ker nujnost sprejetja predloga uredbe ni dopuščala normalnega obdobja posvetovanja. Pri tem ni navedlo konkretnega roka za sprejetje mnenja ECB, ECB pa tudi ni bila obveščena o tem, da se postopek sprejemanja nahaja že v zaključni fazi. Predlog uredbe je bil nato sprejet dne 18. decembra 2008, ne da bi bila ECB o tem poprej obveščena. ECB ponovno poudarja svoje stališče, ki je bilo slovenskim organom že sporočeno[4], da tudi posebej nujni primeri ne odpravljajo dolžnosti nacionalnih organov po členu 105(4) Pogodbe, da se posvetujejo z ECB o osnutkih nacionalnih pravnih predpisov, ki spadajo na področja v pristojnosti ECB. V konkretnem primeru je ECB bila zaprošena za mnenje, toda rok za predložitev mnenja ECB ni bil določen in tudi ni bilo obvestila, da se bo predpis sprejel dva dni po dani zahtevi

3 Uradni list RS, št. 131/2006, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002, 110/2002, 127/2006, 14/2007 in 109/2008.

4 Glej odstavek 2.4 mnenja ECB CON/2008/76 z dne 25. novembra 2008 na zahtevo slovenskega Ministrstva za finance o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih financah, dostopnega na spletni strani ECB na naslovu www.ecb.europa.eu.

za mnenje. ECB je bila prilagodljiva in je v letošnjem letu finančnih pretresov uspela podati svoja mnenja na prejete zahteve v izredno kratkih rokih, toda pozdravila bi, če bi bila zaprošena za mnenje o konkretnem slovenskem predlogu uredbe v zgodnejši fazi, da bi se tako organu, ki sprejme predpis, zagotovilo dovolj časa za upoštevanje pripomb ECB. Iz člena 3(4) Odločbe 98/415/ES izhaja, da so države članice dolžne začasno ustaviti postopek sprejemanja osnutka pravnega predpisa, ko je zahteva za posvetovanje z ECB vložena, in sicer dokler ne prejmejo mnenja ECB, ali dokler ne poteče rok, ki je določen za predložitev mnenja ECB, v skladu z Odločbo 98/415/ES[5].

2.2 Predlog uredbe je bil sprejet na podlagi Zakona, o katerem je ECB izdala mnenje CON/2008/76. ECB je sedaj zaprošena za mnenje o predpisu, ki izvaja Zakon. Posledično vsa stališča, ki jih je izrazila v mnenju CON/2008/76, veljajo tudi za predlog uredbe.

## 3. Posamezne pripombe

3.1 *Stroški državnih posojil, ki jih plačajo kreditne institucije prejemnice*

V skladu z 9. členom predloga uredbe vlada s sklepom o odobritvi posojila določi višino letne obrestne mere posojila. Predlagala jo bosta SID banka in Ministrstvo, izračunala pa se bo tako, da se strošku zadolžitev s poroštvom Republike Slovenije iz naslova izdaje dolžniških vrednostnih papirjev ali iz naslova najetega posojila primerljive ročnosti prišteje marža za kreditno tveganje. Marža temelji na dolgoročni bonitetni oceni kreditne institucije s strani mednarodno priznanih bonitetnih agencij. SID banka zaračuna tudi enkratni strošek obdelave vloge za pridobitev državnega posojila v višini 25 bazičnih točk. ECB v mnenju CON/2008/76[6] poudarja, da je ključno zagotoviti usklajenost pri določanju cene za državne ukrepe po Zakonu znotraj euroobmočja in v EU, saj so enaki konkurenčni pogoji bistvenega pomena. Te cene bi morale temeljiti na tveganju in biti tržno usmerjene ter določene na podlagi stroškov za odgovarjajoči instrument na trgu. V tem smislu ECB ceni dodatne informacije, določene v prilogi k predlogu uredbe.[7]

3.2 *Sodelovanje centralne banke pri ukrepih podpore*

Po razumevanju ECB bo Banka Slovenije po predlogu uredbe odgovorna za opravljanje različnih nalog v zvezi z izvajanjem ukrepov. Banka Slovenije bo zlasti odgovorna za oceno o potrebnosti in primernosti posojila kreditni instituciji, iz katere bo razvidno, ali je zadevna kreditna institucija upravičena do pridobitve posojila kot ukrepa po Zakonu in predlogu uredbe ter ali je posojilo

---

5 Glej poglavje IV, oddelek I v Priročniku za posvetovanje nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov, dostopnem na spletni strani ECB na naslovu www.ecb.europa.eu.

6 Glej odstavek 3.4 mnenja CON/2008/76.

7 V zvezi z metodologijo za primerjanje določanja cen glej tudi »Sporočilo Komisije – Rekapitalizacija finančnih institucij v trenutni finančni krizi: omejitev pomoči na najmanj, kar je potrebno, in varovala proti neupravičenemu izkrivljanju konkurence« (*Communication from the Commission – The recapitalisation of financial institutions in the current financial crisis: limitation of aid to the minimum necessary and safeguards against undue distortions of competitions (C(2008) 8259 final)*) z dne 5. decembra 2008.

najprimernejši ukrep za dosego namena, ki ga predvideva Zakon[8]. Poleg tega bo Banka Slovenije dala mnenje o ročnosti posojila, ki naj se odobri[9].

V skladu s prejšnjimi mnenji ECB opozarja slovenske organe, da morajo biti naloge, ki jih opravlja Banka Slovenije, v skladu s prepovedjo denarnega financiranja po členu 101 Pogodbe in Uredbo Sveta (ES) št. 3603/93 z dne 13. decembra 1993 o opredelitvi pojmov za uporabo prepovedi iz členov 104 in 104b(1) Pogodbe[10]. Za spoštovanje prepovedi denarnega financiranja v zvezi z dejavnostmi Banke Slovenije po predlogu uredbe bo med drugim potrebno primerno plačilo teh dejavnosti. Pričakuje se tudi, da bodo naloge, ki jih opravlja Banka Slovenije za potrebe državnih ukrepov podpore, popolnoma skladne z institucionalno in finančno neodvisnostjo Banke Slovenije, ki je varovalo za primerno opravljanje nalog Banke Slovenije po Pogodbi in Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke.

ECB nadalje razume, da se bodo vsi stroški posojil, ki jih odobri slovenska država, financirali izključno iz državnih sredstev, pridobljenih z dodatnim zadolževanjem države v skladu z 81.a členom Zakona. Po razumevanju ECB to dodatno zadolževanje države ne bo vključevalo predfinanciranja ali refinanciranja državnega proračuna s strani Banke Slovenije, npr. tako, da bi Banka Slovenije zagotavljala slovenski državi prekoračitev pozitivnega stanja na računu ali neposredno pridobivala njene dolžniške vrednostne papirje. V tem smislu ECB opozarja slovenske organe, da je centralnim bankam po členu 101(1) Pogodbe prepovedano odobravanje kreditov javnemu sektorju in/ali institucijam ali organom Skupnosti ter kupovanje dolžniških instrumentov, tj. dolžniških instrumentov, izdanih na primarnem trgu, neposredno od teh subjektov. Obenem se preko nakupov dolžniških instrumentov na sekundarnem trgu ne sme zaobiti ciljev iz člena 101(1)[11].

3.3 *Izmenjava zaupnih informacij*

Po predlogu uredbe je Banka Slovenije dolžna predložiti SID banki oceno o potrebnosti in primernosti posojila kreditni instituciji. Banka Slovenije ima kot pristojni nadzorni organ dostop do zaupnih informacij o posameznih kreditnih institucijah. Z vključitvijo teh informacij v oceno Banke Slovenije lahko pride do njihovega razkritja SID banki. Glede na občutljivo naravo informacij, pridobljenih pri opravljanju nadzora, ECB opozarja slovenske organe na pomembnost varovanja njihove zaupnosti in na to, da mora za kakršno koli izmenjavo teh informacij obstajati veljavna pravna podlaga.

8 Glej 6. člen predloga uredbe.

9 Glej 8. člen predloga uredbe.

10 UL L 332, 31.12.1993, str. 1.

11 Glej sedmo uvodno izjavo Uredbe Sveta (ES) št. 3603/93.

To mnenje bo objavljeno na spletni strani ECB.

V Frankfurtu na Majni, 22. decembra 2008

[podpis]

*Predsednik ECB*

Jean-Claude TRICHET